

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1972-1973.

10 OCTOBRE 1972.

Projet de loi complétant le Titre X du Livre I du Code civil en y insérant le statut de minorité prolongée.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)
PAR M. **HAMBYE**.

Au cours de la législature précédente, le Ministre de la Justice a déposé devant le Sénat trois projets de loi, tendant à moderniser le régime de protection des handicapés mentaux et d'étendre cette protection à certains handicapés physiques.

Il s'agit des projets suivants :

a) Projet de loi relatif à la protection de la personne des malades mentaux (Doc. Sénat, session 1968-1969, n° 253 du 12 mars 1969).

b) Projet de loi relatif à la protection des biens des personnes totalement ou partiellement incapables d'en assumer la gestion en raison de leur état physique ou mental (Doc. Sénat, session 1968-1969, n° 297 du 11 avril 1969).

c) Projet de loi complétant le titre X du Livre I du Code Civil en y insérant le statut de minorité prolongée. (Doc. Sénat, session 1968-1969, n° 303 du 24 avril 1969).

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

M.M. Pierson, président; Calewaert, Cooreman, de Stexhe, Dua, Gribomont, Housiaux, Kickx, Lepaffe, Leroy, Lindemans, Pedé, Rombaut, Toussaint, Van Bogaert, Vandekerckhove, Vanderpoorten, Van In, Verbist, Vermeylen, Wouters et Hambye, rapporteur.

R. A 7942

Voir :

Document du Sénat :

303 (Session de 1968-1969) : **Projet de loi.**

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1972-1973.

10 OKTOBER 1972.

Ontwerp van wet tot aanvulling van Titel X van Boek I van het Burgerlijk Wetboek door invoering van de staat van verlengde minderjarigheid.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. **HAMBYE**.

Tijdens de vorige zittingsperiode heeft de Minister van Justitie bij de Senaat drie ontwerpen van wet ingediend met de bedoeling de bescherming van de geestelijk gehandicapten te moderniseren en ze uit te breiden tot sommige fysisch gehandicapten.

Deze ontwerpen zijn :

a) het ontwerp van wet betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke (Gedr. St. Senaat, zitting 1968-1969, nr. 253 van 12 maart 1969);

b) het ontwerp van wet betreffende de bescherming van de goederen van personen die wegens hun lichaams- of geestestoestand geheel of gedeeltelijk onbekwaam zijn die te beheren (Gedr. St. Senaat, zitting 1968-1969, nr. 297 van 11 april 1969).

c) het ontwerp van wet tot aanvulling van Titel X van Boek I van het Burgerlijk Wetboek door invoering van de staat van verlengde minderjarigheid (Gedr. St. Senaat, zitting 1968-1969, nr. 303 van 24 april 1969).

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Pierson, voorzitter; Calewaert, Cooreman, de Stexhe, Dua, Gribomont, Housiaux, Kickx, Lepaffe, Leroy, Lindemans, Pedé, Rombaut, Toussaint, Van Bogaert, Vandekerckhove, Vanderpoorten, Van In, Verbist, Vermeylen, Wouters en Hambye, verslaggever.

R. A 7942

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

303 (Zitting 1968-1969) : **Ontwerp van wet.**

L'examen des deux premiers projets de loi, dont l'adoption par le pouvoir législatif entraînera l'abrogation des lois du 18 juin 1850 et 28 décembre 1873 sur le régime des aliénés, a été commencé par votre Commission au cours des sessions 1968-1969 et 1969-1970. La nécessité constatée au cours de cet examen, d'élaborer des mesures transitoires pour passer sans heurts du régime des lois de 1850-1873 à celui proposé par le Ministre de la Justice, ainsi que d'organiser, par voie de règlement, le statut des établissements d'aliénés et leur intégration dans le régime général des hôpitaux (loi du 23 décembre 1963) a amené votre Commission à suspendre la poursuite de l'examen de ces projets.

En exécution des dispositions de l'article 1er de la loi du 1er juillet 1893, les trois projets rappelés ci-avant sont devenus caducs par l'effet de la dissolution des chambres décidée par le Roi le 24 septembre 1971.

Ils ont été relevés de la caducité par la loi du 3 mars 1972. Depuis lors, le Ministre de la Justice a exprimé le souhait que le projet concernant la minorité prolongée soit examiné avant les deux autres.

Votre Commission a consacré cinq réunions à l'examen du projet; elle a reçu communication de l'avis émis, au sujet du projet, en novembre 1969 par le Conseil supérieur des handicapés; elle a reçu, au cours de sa réunion du 15 juin 1972, un membre de ce Conseil qui a précisé certains points exprimés dans cet avis.

**

Sans préjudice des observations qui seront faites à l'occasion de l'examen des articles, votre Commission a examiné de manière plus approfondie les points suivants :

A. Nécessité du projet :

Le Code Civil prévoit déjà, en ses articles 489 et suivants, pour le majeur qui est dans un état habituel d'imbécillité ou de démence, le régime de l'interdiction, éventuellement la mise sous administration provisoire ou la désignation d'un conseil judiciaire.

Les lois du 18 juin 1850 et 28 décembre 1873 sur le régime des aliénés, modifiées notamment par celle du 7 avril 1964, permettent de doter un aliéné mental, colloqué dans un établissement d'aliénés ou séquestré à domicile, d'un administrateur provisoire.

Est-il dès lors nécessaire de prévoir pour une catégorie de malades mentaux, un statut nouveau ? Ne peut-on craindre des confusions quant à la limitation des droits des personnes qui y seront soumises et quant aux pouvoirs de leurs représentants ?

On répond que pour les malades qui ne sont ni colloqués, ni séquestrés à domicile, il n'existe d'autre solution que l'interdiction; cette procédure est lente et coûteuse et les parents hésitent à y recourir. Au surplus, la mise sous administration provisoire, conséquence de la collocation ou de la séquestration à domicile n'a pour effet que de protéger le

Het onderzoek van de eerste twee ontwerpen, waarvan de aanvaarding door de Wetgevende Macht zal leiden tot de opheffing van de wetten van 18 juni 1850 en 28 december 1873 op de regeling voor de krankzinnigen, werd door uw Commissie aangevat tijdens de zittingen 1968-1969 en 1969-1970. In de loop van dit onderzoek bleek evenwel dat de geleidelijke overgang van de wetten van 1850-1873 naar de nieuw voorgestelde regeling niet mogelijk was zonder overgangsmaatregelen en zonder nieuw statuut voor de krankzinnigengestichten en hun inschakeling in de algemene regeling voor de ziekenhuizen (wet van 23 december 1963) door middel van verordeningen. Daarom schorste uw Commissie het onderzoek van die ontwerpen op.

Krachtens artikel 1 van de wet van 1 juli 1893 zijn de drie voormelde ontwerpen komen te vervallen als gevolg van de Kamerontbinding, waartoe de Koning op 24 september 1971 heeft besloten.

Zij werden van verval ontheven door de wet van 3 maart 1972. Nadien heeft de Minister van Justitie de wens uitgesproken om het ontwerp betreffende de verlengde minderjarigheid vóór de twee andere ter hand te nemen.

Uw Commissie heeft vijf vergaderingen gewijd aan het onderzoek van dit ontwerp; zij kreeg mededeling van het advies dat de Hoge Raad voor Gehandicapten erover uitbracht, en zij ontving op 15 juni 1972 een lid van deze Raad, die sommige punten van dat advies nader heeft toegelicht.

**

Afgezien van de opmerkingen die zullen worden gemaakt bij het onderzoek van de artikelen, heeft uw Commissie zich nader beraden over de volgende punten :

A. Noodzakelijkheid van het ontwerp.

Het Burgerlijk Wetboek voorziet reeds in artikel 489 v.v. in de onbekwaamverklaring van en eventueel in een voorlopige bewindvoerder of een gerechtelijk raadsman voor de meerderjarigen die zich in een aanhoudende staat van onnoozelheid of krankzinnigheid bevinden.

De wetten van 18 juli 1850 en 28 december 1873 op de regeling voor de krankzinnigen, onder meer gewijzigd door de wet van 7 april 1964, maken het mogelijk een voorlopig bewindvoerder toe te voegen aan een krankzinnige die in een inrichting voor krankzinnigen geplaatst is of in zijn woning is afgezonderd.

Is een nieuw statuut voor een categorie van geesteszieken derhalve nog noodzakelijk ? Zal het geen verwarring doen ontstaan betreffende de beperking van de rechten van degenen die eraan zullen worden onderworpen en betreffende de bevoegdheden van hun vertegenwoordigers ?

Hierop luidt het antwoord dat er voor zieken die niet geplaatst zijn of in hun woning zijn afgezonderd, geen andere oplossing bestaat dan de onbekwaamverklaring; dit is een trage en dure procedure en de ouders aarzelen om ze in gang te zetten. Bovendien heeft de voorlopige bewindvoering na de plaatsing in een krankzinnigengesticht of de afzondering in

biens; l'administrateur provisoire n'a aucun pouvoir sur la personne du malade, la protection de celle-ci étant assurée en fait par la direction de l'établissement ou par le parent ou même le tiers avec qui vit le malade séquestré.

Le projet constitue un ensemble avec les projets n°s 253 et 297 dont l'adoption rendra pratiquement inutile le recours à la procédure de l'interdiction.

Enfin, il est souhaité dans les milieux intéressés de voir se poursuivre après l'âge de 21 ans, l'exercice en commun par les père et mère de la puissance paternelle; les régimes actuels aboutissent à la désignation d'un tuteur ou d'un administrateur provisoire qui peut être l'un d'eux ou même un tiers.

B. *Champ d'application.*

Le projet concerne les mineurs dont l'état mental laisse prévoir qu'ils ne pourront gouverner leur personne, ni administrer leurs biens à l'âge de vingt et un ans accomplis.

On doit en conclure que l'action judiciaire doit être introduite, sinon terminée avant le 21e anniversaire du mineur; une disposition transitoire (article 3 du projet) permet, pendant une période de deux ans, d'appliquer les dispositions du projet à des majeurs d'âge, s'il est prouvé que leur état existait déjà lors de leur minorité.

Trois questions ont été successivement examinées :

a) quels malades mentaux peuvent être placés sous le statut de minorité prolongée ? Le Conseil supérieur des handicapés insiste pour que le bénéfice de ce statut soit réservé aux arriérés mentaux graves, c'est-à-dire à ceux présentant un état congénital de déficience mentale causé par un manque de développement de l'ensemble des facultés intellectuelles, affectives et volitives, état qui, dans l'état actuel de la science, est définitif et incurable.

Votre Commission partage l'avis émis par le Conseil que le statut proposé ne pourrait être appliqué à des jeunes gens débiles mentaux légers ou atteints de troubles caractériels.

Au cours de la discussion, un membre souligne le manque de précision de notre législation; les lois de défense sociale du 9 avril 1930 et du 1er juillet 1964 visent les anormaux et considèrent comme tels ceux qui sont en état de démence ou dans un état grave de déséquilibre mental ou de débilité mentale les rendant incapable du contrôle de leurs actes. La notion d'arriération mentale grave est plus restrictive.

b) Faut-il que cet état d'arriération mentale soit congénital ou remonte à la petite enfance ? En d'autres termes, faut-il que le développement intellectuel de l'enfant n'ait jamais dépassé un certain niveau ou au contraire, peut-on

de woning, slechts gevolgen voor de bescherming van de goederen; een voorlopig bewindvoerder bezit geen enkele bevoegdheid wat betreft de persoon van de zieke en deze wordt feitelijk beschermd door de directie van de inrichting dan wel door het familielid of zelfs de derde bij wie hij is gesequestreerd.

Het ontwerp vormt een geheel met de ontwerpen nrs. 253 en 297, die, als ze eenmaal zullen aangenomen zijn, de onbekwaamverklaring praktisch overbodig zullen maken.

Ten slotte wensen de betrokken kringen dat de ouders de ouderlijke macht na de leeftijd van 21 jaar gezamenlijk kunnen blijven uitoefenen; de huidige regelingen leiden tot de benoeming van een voogd of een voorlopig bewindvoerder, in welke hoedanigheid de vader of de moeder dan wel een derde kan worden aangesteld.

B. *Werkingssfeer.*

Het ontwerp betreft de minderjarigen wier geestestoestand laat voorzien dat zij, op de volle leeftijd van 21 jaar, zichzelf niet zullen kunnen leiden of hun goederen beheren.

Daaruit volgt dat de rechtsvordering moet ingeleid, zo niet beëindigd zijn vóór de 21ste verjaardag van de minderjarige; een overgangsbepaling (artikel 3 van het ontwerp) maakt het mogelijk de bepalingen van het ontwerp gedurende een periode van twee jaar toe te passen op meerderjarigen, mits wordt bewezen dat hun toestand reeds tijdens hun minderjarigheid bestond.

Achtereenvolgens werden drie vragen onderzocht :

a) Welke geesteszieken kunnen in staat van verlengde minderjarigheid worden verklaard ? De Hoge Raad voor Gehandicapten dringt erop aan dat dit alleen zou geschieden voor ernstige gevallen van geestelijke achterlijkheid, dit wil zeggen voor degenen die in een aangeboren staat van geestelijke onvolwaardigheid verkeren, veroorzaakt door een uitgebleven ontwikkeling van de gezamenlijke geestes-, gevoels- en wilsvormens, die, in de huidige stand van de wetenschap, definitief en ongeneeslijk is.

Uw Commissie gaat akkoord met de Raad dat de voorgestelde regeling niet mag worden toegepast op jongeren die een lichte geesteszwakheid of karakterstoornissen vertonen.

Tijdens de bespreking merkt een lid op dat het onze wetgeving aan nauwkeurigheid mangelt; de wetten van 9 april 1930 en 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij hebben betrekking op de abnormalen en beschouwen als abnormalen degenen die in een staat van krankzinnigheid dan wel in een ernstige staat van geestesstoornis of van zwakzinnigheid verkeren welke ze ongeschikt maakt hun daden te controleren. Het begrip ernstige geestelijke achterlijkheid is meer beperkt.

b) Moet die staat van geestelijke achterlijkheid aangeboren zijn of dateren uit de eerste kinderjaren ? Met andere woorden is het nodig dat de geestelijke ontwikkeling van het kind nooit een bepaald peil heeft overschreden of mag het

faire bénéficier du statut quelqu'un qui, après avoir connu un développement intellectuel normal, est victime d'une maladie ou d'un accident qui affecte profondément ses facultés mentales ?

Les milieux médicaux insistent sur la différence entre l'arriération mentale congénitale entraînant un développement insuffisant des facultés mentales et la maladie mentale, conséquence d'une maladie physique ou d'un accident, qui arrêtent le développement de ces facultés ou diminuent celles-ci. Théoriquement au moins, ces derniers cas sont susceptibles de guérison ou d'amélioration. Du point de vue juridique, les effets de l'arriération mentale congénitale ou les conséquences d'une maladie ou d'un accident peuvent être les mêmes, l'impossibilité pour le malade de se gouverner. Votre Commission décide de limiter la portée du projet aux arriérés mentaux congénitaux, sauf à réexaminer le sort d'autres malades mentaux profonds à l'occasion de l'examen des projets nos 253 et 297.

c) Peut-on demander l'application du statut de minorité prolongée au bénéfice de majeurs ?

Le projet l'exclut, sauf pendant une période transitoire de deux ans. Le représentant du Conseil supérieur des handicapés insiste pour la suppression de cette limitation; l'expérience prouve que les parents des malades sont souvent insuffisamment informés des mesures qu'ils pourraient prendre dans l'intérêt de leur enfant; il en est souvent ainsi en matière de milice. Il serait dès lors préférable d'autoriser la mise sous statut de minorité prolongée, quel que soit l'âge de l'enfant, pour autant qu'il soit établi que l'arriération mentale invoquée remonte à la naissance ou à la petite enfance.

Certains commissaires estiment peu souhaitable de voir quelqu'un remplacé sous un statut de minorité après sa majorité alors qu'au moins théoriquement, il a été capable de poser certains actes dans la mesure où il a pu exprimer un consentement (article 1108 du Code Civil).

Compte tenu de la portée limitée du projet qui ne vise que des arriérés mentaux graves congénitaux qui pratiquement n'auraient jamais été à même de donner leur consentement, une majorité s'est dégagée dans votre Commission pour permettre d'introduire la demande de mise sous statut de minorité prolongée, après la majorité de l'intéressé.

C. Effets du statut.

Le projet assimilait celui qui se trouve sous statut de minorité prolongée, à un mineur de moins de 16 ans.

Deux opinions ont été défendues devant votre Commission:

d'une part, assimiler celui qui se trouve sous statut de minorité prolongée, à un mineur d'âge, sauf à limiter par des dispositions particulières les droits que peut exercer un mineur: mariage (art. 144 C.C. et suivants): consentement à son adoption (art. 349 C.C.), émancipation (art. 476 C.C. et sui-

statut intégralement worden toegepast op iemand die na een normale geestelijke ontwikkeling, getroffen is door een ziekte of een ongeval die zijn geestelijke vermogens ernstig aantast ?

In geneeskundige kringen wordt de nadruk gelegd op het verschil tussen de aangeboren geestelijke achterlijkheid, die een onvoldoende ontwikkeling van de geestvermogens ten gevolge heeft, en de geestesziekte, die een gevolg is van een lichaamsziekte of een ongeval welke de ontwikkeling van die vermogens tegenhoudt of ze vermindert. Laatstgenoemde gevallen kunnen, theoretisch althans, genezen of verbeteren. Uit juridisch oogpunt kunnen de gevolgen van de aangeboren geestelijke achterlijkheid of van een ziekte of een ongeval dezelfde zijn, namelijk de onmogelijkheid voor de zieke zichzelf te leiden. Uw Commissie besluit de draagwijdte van het ontwerp te beperken tot de aangeboren geestelijke achterlijkheid, met dien verstande dat het geval van andere ernstige geesteszieken opnieuw zal worden onderzocht in het raam van de ontwerpen nrs. 253 en 297.

c) Kan de staat van verlengde minderjarigheid ook toegepast worden op meerderjarigen ?

Het ontwerp sluit dit uit, behalve voor een overgangsperiode van twee jaar. De vertegenwoordiger van de Hoge Raad voor Gehandicapten dringt erop aan dat die beperking wordt afgeschaft; de ervaring leert dat de ouders van de zieken dikwijls onvoldoende bekend zijn met de maatregelen die zij zouden kunnen nemen in het belang van hun kind; dit is dikwijls het geval wat de dienstplicht betreft. Het zou bijgevolg verkieslijk zijn de verlengde minderjarigheid toe te staan ongeacht de leeftijd van het kind, in zoverre het bewezen is dat de geestelijke achterlijkheid dagtekent van bij de geboorte of uit de eerste kinderjaren.

Sommige commissieleden achten het niet wenselijk een meerderjarige opnieuw in staat van minderjarigheid te verklaren nadat hij, theoretisch althans, bekwaam is geweest bepaalde daden te stellen voor zover hij toestemming heeft kunnen geven (artikel 1108 van het Burgerlijk Wetboek).

Rekening gehouden met de beperkte draagwijdte van het ontwerp, dat slechts betrekking heeft op gevallen van ernstige aangeboren geestelijke achterlijkheid, waarbij praktisch nooit een toestemming kon worden gegeven, was de meerderheid van uw Commissie van oordeel dat de staat van verlengde minderjarigheid ook aangevraagd moet kunnen worden na de meerderjarigheid van de betrokkene.

C. Gevolgen van de staat.

Het ontwerp stelde degene die in staat van verlengde minderjarigheid is verklaard, gelijk met een minderjarige van minder dan 16 jaar oud.

In de Commissie werden twee opvattingen verdedigd :

enerzijds, gelijkstelling van zulk een persoon met een minderjarige en nadere bepaling van de rechten die een minderjarige kan uitoefenen : huwelijk (artikel 144 v.v. B.W.), toestemming bij adoptie (artikel 349, B.W.), ontvoogding (artikel 476, B.W.), testament (artikel 904, B.W.), huwelijks-

vants), testament (art. 904 C.C.) contrats de mariage (C.C. 1398) et donations entre époux (art. 1095 C.C.);

d'autre part, l'assimiler à un mineur de moins de 15 ans, sauf à permettre son mariage selon des formes à déterminer et à prévoir certaines dispositions en matière de nationalité.

Le représentant du Conseil supérieur des handicapés note que les cas de mariage d'arriérés mentaux graves sont exceptionnels; il serait inutilement vexatoire de leur enlever ce droit; ce serait aller à l'encontre de la déclaration des droits des arriérés mentaux adoptée par les Nations Unies; sans doute des précautions devraient-elles être prises : consentement des parents ou du tuteur, autorisation du Roi ou du tribunal.

Le droit français admet le mariage des arriérés mentaux moyennant le consentement des parents; dans les pays scandinaves, une autorisation spéciale du Ministre de la Justice est requise.

Le mariage peut constituer pour l'arriéré mental, et éventuellement pour ses parents, un élément de sécurisation.

Certains commissaires soulignent la contradiction qui existe entre d'une part le fait que le statut est réservé à des arriérés mentaux graves dont l'état mental ne dépasse pas celui d'un enfant de quelques années et la nécessité, pour qu'il y ait mariage, que le futur époux puisse exprimer son consentement.

Peut-on admettre que le consentement du futur époux soit remplacé par celui des père et mère ou du tuteur? Faut-il au contraire prévoir une autorisation du tribunal qui serait amené à apprécier dans quelle mesure l'intéressé est capable de consentir?

Le problème du mariage pose celui du contrat de mariage; par qui sera-t-il conclu; le tribunal ne devra-t-il pas pouvoir imposer un régime déterminé, en vue d'assurer la protection des biens du malade?

Ce mariage entraînera-t-il l'émancipation, ce qui va à l'encontre de la protection souhaitée?

Un commissaire pose la question du divorce; la jurisprudence refuse l'action en divorce lorsqu'un des conjoints est colloqué. Qui prendra la responsabilité d'engager l'action au nom du malade?

Le tribunal devra-t-il constater au préalable son consentement à cette procédure et autoriser la poursuite de celle-ci?

Tout en reconnaissant qu'il peut y avoir sur le plan social des cas — vraisemblablement fort rares — où le mariage d'un arriéré mental grave pourrait offrir pour lui un intérêt certain, votre Commission a estimé ne pouvoir abandonner la règle de l'article 146 du Code Civil. (Il n'y a pas de mariage lorsqu'il n'y a point de consentement.)

contracten (B.W. 1398) en schenkingen tussen echtgenoten (artikel 1905, B.W.);

anderzijds gelijkstelling met een minderjarige van minder dan 15 jaar oud, met de mogelijkheid om in het huwelijk te treden volgens nader te bepalen vormen en een bijzondere regeling inzake nationaliteit.

De vertegenwoordiger van de Hoge Raad voor Gehandicapten merkte op dat huwelijken van ernstig geestelijk gehandicapten uitzonderlijk zijn; het zou nodeloos krenkend zijn hun dit recht te ontnemen; dit zou indruisen tegen de verklaring van de rechten van de geestelijk gehandicapten aangenomen door de Verenigde Naties; er moeten ongetwijfeld voorzorgen worden genomen : toestemming van de ouders of van de voogd, machtiging van de Koning of van de rechtbank.

Het Franse recht aanvaardt het huwelijk van geestelijk gehandicapten mits met toestemming van de ouders; in de Scandinavische landen is een bijzondere machtiging van de Minister van Justitie vereist.

Het huwelijk kan voor de geestelijk gehandicapte en eventueel voor zijn ouders een grotere geborgenheid betekenen.

Sommige commissieleden wijzen op de tegenspraak tussen het feit dat de staat voorbehouden wordt voor ernstig geestelijk achterlijken, wier geestelijk peil niet hoger ligt dan dat van een kind van enkele jaren oud, en de noodzakelijkheid dat de aanstaande echtgenoot toestemming kan geven opdat er een huwelijk zou bestaan.

Kan men aanvaarden dat de ouders of de voogd toestemming verlenen in plaats van de aanstaande echtgenoot? Of moet integendeel worden voorzien in een machtiging van de rechtbank, die zou moeten oordelen in welke mate de betrokkene in staat is toestemming te geven?

Een huwelijk doet ook het probleem van het huwelijkscontract rijzen; door wie zal het worden gesloten; moet de rechtbank geen bepaalde regeling kunnen opleggen ten einde de goederen van de zieke te beschermen?

Zal het huwelijk de ontvoogding tot gevolg hebben, hetgeen ingaat tegen het streven naar bescherming?

Een commissielid werpt het vraagstuk van de echtscheiding op; de rechtspraak aanvaardt geen vordering tot echtscheiding wanneer een van de echtgenoten in een inrichting voor krankzinnigen geplaatst is. Wie zal de verantwoordelijkheid op zich nemen de vordering in naam van de zieke in te stellen?

Moet de rechtbank vooraf constateren dat de betrokkene in die rechtspleging toestemt en machtiging verlenen om ze voort te zetten?

Uw Commissie geeft toe dat zich op het sociale vlak gevallen — waarschijnlijk zeer zeldzame — kunnen voordoen waarin het huwelijk van iemand die geestelijk erg achterlijk is, voor hem zeker voordelig zou kunnen zijn, maar zij acht het toch niet mogelijk daarom de regel van artikel 146 van het Burgerlijk Wetboek los te laten. (Er is geen huwelijk wanneer er geen toestemming is.)

Si par hypothèse, une personne placée sous statut de minorité prolongée était à même d'exprimer un consentement à son mariage, il serait toujours possible de demander au tribunal la mainlevée de ce statut; cette mainlevée, le rétablissant dans tous les droits du majeur, lui permettrait de se marier.

En conclusion de cet échange de vues, votre Commission propose d'assimiler la personne placée sous statut de minorité prolongée à un mineur de moins de 15 ans, âge avant lequel elle ne peut poser d'acte valable.

De l'avis de votre Commission, l'article 145 du Code Civil qui autorise le Roi à accorder en matière de mariage des dispenses d'âge n'est pas applicable à ces personnes; le Roi peut accorder une dispense d'âge, mais non une dispense de consentement.

Enfin, votre Commission a estimé qu'il n'y avait aucun intérêt, alors qu'il s'agit de malades graves, présumés incurables, de limiter à la vingt-cinquième année les effets de la minorité prolongée, ce que prévoyait l'article 487septies du projet; ces effets doivent être maintenus aussi longtemps que nécessaire et jusqu'à décision nouvelle de justice.

D. Tribunal compétent.

Le projet confiait la connaissance des demandes de mise sous statut de minorité prolongée au tribunal de la jeunesse. Votre Commission a estimé que cette matière était de la compétence du tribunal de première instance; il s'agit en effet d'une question d'état des personnes (art. 569, 1° du Code judiciaire). Au surplus, la mesure pouvant être prise à l'égard de majeurs d'âge, on ne voit vraiment aucun motif de confier la connaissance de ces affaires au tribunal de la jeunesse.

En ce qui concerne la compétence territoriale, cette matière doit appartenir au tribunal du lieu où la personne intéressée a son domicile ou sa résidence, au sens donné à ces mots par l'article 36 du Code judiciaire.

♦♦

Discussion des articles.

Ces divers points ayant été examinés, votre Commission a élaboré le texte qu'elle propose en annexe au présent rapport.

Ce texte appelle encore les observations suivantes :

Article premier.

L'article 1er devient article unique, les autres articles du projet ayant été jugés inutiles.

Indien, per hypothese, iemand die in staat van verlengde minderjarigheid verkeert, toestemming tot zijn huwelijk kan geven, zou het ook mogelijk zijn de rechtbank te verzoeken aan die staat een einde te maken, waardoor hij in al de rechten van een meerderjarige wordt hersteld en derhalve in het huwelijk kan treden.

Tot besluit stelt uw Commissie voor degene die in de staat van verlengde minderjarigheid verkeert, gelijk te stellen met een minderjarige van minder dan 15 jaar oud, vóór welke leeftijd geen geldige rechtshandelingen kunnen worden verricht.

Uw Commissie is van oordeel dat artikel 145 van het Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk de Koning ter zake van het huwelijk ontheffing van het leeftijdsvereiste kan verlenen, op deze personen niet toepasselijk is; de Koning kan wel ontheffing verlenen van het leeftijdsvereiste, maar geen ontheffing van toestemming.

Ten slotte was uw Commissie van mening dat het geen zin heeft om voor zware zieken die geacht worden ongeneeslijk te zijn, de gevolgen van de verlengde minderjarigheid te beperken tot hun vijfentwintigste jaar, zoals bepaald was in artikel 487septies van het ontwerp; deze gevolgen moeten in stand gehouden worden zolang als het nodig is en totdat een nieuwe rechterlijke beslissing is gevallen.

D. Bevoegde rechtbank.

Het ontwerp vertrouwde de kennisneming van de vorderingen om iemand in de staat van verlengde minderjarigheid te plaatsen toe aan de jeugdrechtbank. Uw Commissie was van oordeel dat deze zaken tot de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg behoren, omdat zij betrekking hebben op de staat van de personen (artikel 569, 1° van het Gerechtelijk Wetboek). Bovendien gaat het om maatregelen die kunnen worden genomen ten opzichte van meerderjarigen, zodat er werkelijk geen reden bestaat om de kennisneming van deze zaken toe te vertrouwen aan de jeugdrechtbank.

Wat betreft de territoriale bevoegdheid, moeten de zaken worden gebracht voor de rechtbank van de plaats waar de belanghebbende zijn woonplaats of zijn verblijfplaats heeft, naar de zin van artikel 36 van het Gerechtelijk Wetboek.

♦♦

Bespreking van de artikelen.

Na die verschillende punten te hebben onderzocht, heeft uw Commissie de tekst opgesteld die als bijlage bij dit verslag is gevoegd.

Bij deze tekst moeten nog de volgende opmerkingen worden gemaakt :

Artikel 1.

Artikel 1 wordt een enig artikel omdat de andere artikelen van het ontwerp overbodig werden geacht.

Article 487bis. — La notion d'état mental a été remplacée par celle d'arriération mentale grave dont la loi donne une définition; l'objet de cette modification est de restreindre la portée du projet. Un alinéa prévoit la possibilité d'appliquer la mesure à des majeurs d'âge pour autant qu'il soit établi que leur état remonte à la naissance ou à la petite enfance. La personne sous statut de minorité prolongée est assimilée à un mineur de moins de 15 ans. Les dispositions concernant la compétence du tribunal sont renvoyées à l'article 487ter.

Article 487ter. — Il reprend, en les modifiant quelque peu, les dispositions de l'article 487quater du projet.

Votre Commission a cru devoir permettre à chacun des père et mère de poursuivre la mise sous statut de minorité prolongée de leur enfant et cela, même après divorce ou séparation de corps et sans donner de droit exclusif, à celui des père et mère qui exerce le droit de garde; en toute hypothèse, chacun des père et mère sera entendu par le tribunal et celui-ci sera appelé à tenir compte des objections de celui des père et mère, non demandeur à l'action.

Lorsque la mise sous statut de minorité prolongée d'un majeur est demandée, votre Commission estime que la requête peut être signée par tout parent qui, aux termes de l'article 1238 du Code judiciaire est recevable à demander l'interdiction. Dans tous les cas, le procureur du Roi est habilité à pallier l'inertie des père et mère, du tuteur ou de la famille.

Au dernier alinéa du texte proposé, les mots « les symptômes de la maladie mentale » ont été remplacés par « la déficience mentale ». Cette dernière formulation souligne le caractère exceptionnel de la mesure.

Article 487quater. — S'inspire du texte de l'article 487ter du projet.

Votre Commission a cru utile de préciser dans le texte de la loi qu'aussi longtemps que vivent les père et mère, la mise sous statut de minorité prolongée maintient s'il s'agit d'un mineur ou se rétablit s'il s'agit d'un majeur, le régime de la puissance paternelle (articles 372 et suivants du Code Civil). Au décès de l'un d'eux, la tutelle s'ouvre et les règles du chapitre II du Titre X du Livre I du Code Civil sont applicables; le survivant des père et mère pourra désigner un tuteur par application des articles 397 et 398 du Code Civil.

Ces mêmes règles sont applicables dans l'hypothèse où la mesure est sollicitée après le décès des père et mère ou de l'un d'eux.

Toutefois, du vivant même des père et mère, le tribunal pourra, dans l'intérêt de la personne mise sous statut de minorité prolongée, à la requête des père et mère ou de l'un d'eux ou sur les réquisitions du procureur du Roi, remplacer le régime de la puissance paternelle par celui de la tutelle. Dans ce cas, par dérogation aux règles générales de la tutelle, le tribunal désignera le tuteur et le subrogé tuteur; votre Com-

Artikel 487bis. — Het begrip geestestoestand werd vervangen door het begrip ernstige geestelijke achterlijkheid, dat in de wet wordt omschreven. De bedoeling hiervan is de werkingssfeer van de wet te beperken. Een alinea opent de mogelijkheid de maatregel ook toe te passen op meerderjarigen voor zover zij sinds hun geboorte of hun vroege kinderjaren in die toestand verkeren. Hij die in staat van verlengde minderjarigheid is verklaard, wordt gelijkgesteld met een minderjarige beneden de 15 jaar. De bepalingen betreffende de bevoegdheid van de rechtbank worden verschoven naar artikel 487ter.

Artikel 487ter. — Dit artikel bevat, onder lichte wijzigingen, de bepalingen van artikel 487quater van het ontwerp.

Uw Commissie was van oordeel dat elk der ouders de verlengde minderjarigheid voor hun kind moest kunnen aanvragen, ook na echtscheiding of scheiding van tafel en bed, zonder een uitsluitende bevoegdheid te verlenen aan de ouder die het recht van bewaring bezit; elke ouder moet in ieder geval door de rechtbank worden gehoord en deze dient rekening te houden met de opmerkingen van de ouder die de verlengde meerderjarigheid niet heeft aangevraagd.

Uw Commissie is van mening dat, wanneer gevraagd wordt om een meerderjarige in staat van verlengde minderjarigheid te verklaren, het verzoekschrift ondertekend mag worden door iedere bloedverwant die naar luid van artikel 1238 van het Gerechtelijk Wetboek de onbekwaamverklaring kan vorderen. In ieder geval is de procureur des Konings bevoegd om op te treden bij stilzitten van de ouders, de voogd of de familie.

In het laatste lid van de voorgestelde tekst zijn de woorden « de symptomen van de geestesziekte » vervangen door « de geestelijke onvolwaardigheid », ten einde de uitzonderlijke aard van de maatregel te onderstrepen.

Artikel 487quater. — Dit artikel is geïnspireerd op artikel 487ter van het ontwerp.

Uw Commissie heeft het nuttig geacht in de tekst van de wet nader te bepalen dat, zolang de ouders leven, de ouderlijke macht (artikel 372 v.v. van het Burgerlijk Wetboek) bij verlengde minderjarigheid gehandhaafd blijft als het om een minderjarige gaat of opnieuw tot stand komt als het een meerderjarige betreft. Bij het overlijden van een van de ouders valt de voogdij open en zijn de regels van Boek I, Titel X, Hoofdstuk II van het Burgerlijk Wetboek toepasselijk; de langstlevende ouder kan dan een voogd kiezen met toepassing van de artikelen 397 en 398 van het Burgerlijk Wetboek.

Dezelfde regels gelden wanneer de maatregel verzocht wordt na het overlijden van beide ouders of van een hunner.

Maar terwijl de ouders nog leven kan de rechtbank in het belang van degene die in staat van verlengde minderjarigheid is verklaard, op verzoek van de ouders of van hen dan wel op vordering van de procureur des Konings, de ouderlijke macht vervangen door de voogdij. In dat geval wijst de rechtbank de voogd en de toeziende voogd aan, in afwijking van de algemene regels betreffende de voogdij; uw Com-

mission a estimé qu'il fallait accorder aux père et mère, dépossédés de la puissance paternelle, la possibilité de proposer ensemble, les noms des tuteur et subrogé tuteur. Elle considère d'autre part qu'il n'y a pas lieu d'accorder au tribunal le pouvoir de décider d'office, notamment à l'occasion de l'examen de la demande de mise sous statut de minorité prolongée, que la puissance paternelle sera remplacée par la tutelle.

Pareil pouvoir pourrait faire craindre à des parents de se voir privés de la puissance paternelle et les amener à renoncer à introduire leur requête de mise sous statut de minorité prolongée.

Article 487quinquies. — Règle la procédure devant le tribunal.

Quelques modifications ont été apportées au texte du projet :

a) à l'alinéa I, il a été précisé que la procédure se déroule en chambre du conseil. Le parent demandeur doit également être convoqué et entendu;

b) à l'alinéa 3, le mot interrogatoire repris de la procédure de l'interdiction (art. 1244 C.I.) a été remplacé par le mot audition. Il est dressé procès-verbal de l'audition de tous les comparants et non pas seulement de celle de la personne que la requête concerne;

c) à l'alinéa 6, il est prévu que l'appel est ouvert à toutes les personnes désignées à l'alinéa 1er, ce qui comprend le procureur du Roi; s'agissant d'une procédure sur requête unilatérale, réglée par les articles 1025 et suivants du Code judiciaire, l'appel n'est ouvert, à défaut d'autres dispositions, qu'au requérant et aux parties intervenantes, qualité que n'ont pas ni la personne que la requête concerne, ni les père, mère ou tuteur qui ne seraient pas demandeurs.

Article 487sexies. — Cet article règle les mesures de publicité à prendre dans l'intérêt des tiers. Doivent être portés à la connaissance du Ministre de la Justice et du bourgmestre de la résidence de la personne intéressée, les jugements et arrêts plaçant celle-ci sous statut de minorité prolongée, remplaçant la puissance paternelle par la tutelle ou désignant un nouveau tuteur. Par contre, la tutelle ouverte par le décès de l'un des père et mère ne donne pas davantage lieu à publicité spéciale que celle ouverte par le décès des père ou mère d'un enfant mineur d'âge.

Devront également être communiqués les arrêts des cours d'appel réformant les jugements de première instance et rejetant la demande.

Votre Commission a demandé au Ministre de la Justice de prendre contact avec son collègue de l'Intérieur afin de déterminer les mesures à prendre pour que les mentions apposées dans les registres de population soient transférées de commune à commune en cas de changement de résidence.

missie was van oordeel dat aan de ouders die de ouderlijke macht verloren hebben, de mogelijkheid moest worden verleend om gezamenlijk de naam van de voogd en de toeziende voogd voor te stellen. Zij meent aan de andere kant dat er geen reden bestaat om aan de rechtbank de bevoegdheid te geven ambtshalve, met name bij het onderzoek van de aanvraag tot verklaring van de verlengde minderjarigheid, te beslissen dat de ouderlijke macht wordt vervangen door de voogdij.

Dit zou bij sommige ouders de vrees kunnen wekken dat de ouderlijke macht hun zal worden ontnomen en er kunnen toe leiden dat zij geen verzoek indienen om hun kind in staat van verlengde minderjarigheid te verklaren.

Artikel 487quinquies. — Regelt de procedure voor de rechtbank.

In de tekst van het ontwerp werden enkele wijzigingen aangebracht :

a) in het eerste lid is nader bepaald dat de procedure zich in de raadkamer afspeelt. De verzoekende ouder moet eveneens worden opgeroepen en gehoord;

b) in het derde lid is het woord « ondervraging », dat thuishoort in de procedure van onbekwaamverklaring, vervangen door het woord « gehoor ». Er wordt proces-verbaal opgemaakt van het gehoor van al degenen die verschijnen en niet alleen van degene op wie het verzoek betrekking heeft;

c) in het zesde lid is bepaald dat hoger beroep openstaat voor al degenen die in het eerste lid zijn genoemd, waaronder ook de procureur des Konings valt. Aangezien het hier gaat om een vordering op eenzijdig verzoekschrift, geregeld door artikel 1025 v.v. van het Gerechtelijk Wetboek, staat, indien niet anders is bepaald, hoger beroep slechts open aan de verzoeker en de tussenkomende partijen, welke hoedanigheid noch degene op wie het verzoek betrekking heeft, noch de vader, de moeder of de voogd bezitten als zij geen eiser zijn.

Artikel 487sexies. — Dit artikel regelt de openbaarmaking van de maatregelen in het belang van derden. De vonnissen en arresten waarbij iemand in staat van verlengde minderjarigheid wordt verklaard, waarbij de ouderlijke macht vervangen wordt door de voogdij of waarbij een nieuwe voogd wordt benoemd, moeten ter kennis worden gebracht van de Minister van Justitie en van de burgemeester van de verblijfplaats van de betrokkene. Maar daarentegen geeft de voogdij die openvalt door het overlijden van een van de ouders, evenmin aanleiding tot bijzondere openbaarmaking als de voogdij die openvalt bij het overlijden van de vader of de moeder van een minderjarige.

Eveneens moeten worden medegedeeld de arresten van de hoven van beroep die de vonnissen van eerste aanleg teniet doen en het verzoek verwerpen.

Uw Commissie heeft de Minister van Justitie gevraagd contact op te nemen met zijn collega van Binnenlandse Zaken ten einde de maatregelen vast te stellen die moeten worden genomen om de vermeldingen in de bevolkingsregisters bij verandering van verblijfplaats aan de andere gemeente mede te delen.

Article 487septies. — Ainsi qu'il a été exposé précédemment, votre Commission a décidé de supprimer l'alinéa premier du projet; elle ne voit aucune raison de limiter à l'âge de 25 ans les effets du statut de minorité prolongée, alors que les personnes qui en feront l'objet seront généralement incurables.

Dans la mesure où la loi autorise tout parent à demander la mise sous statut de minorité prolongée de son parent, on doit lui reconnaître le droit de demander la mainlevée de la mesure.

Article 487octies. — Dans l'hypothèse où, en exécution de l'article 487quater, le tribunal décide de l'ouverture de la tutelle du vivant des père et mère, cette tutelle suit les règles générales de la tutelle des mineurs, sauf en ce concerne la désignation du tuteur et du subrogé tuteur, qui appartient au tribunal de première instance.

Article 2.

Certains commissaires ont fait valoir qu'il était inopportun de rappeler dans la loi la règle que la majorité est fixée à vingt et un ans accomplis, alors que le Parlement pourrait être amené à se prononcer sous peu sur l'abaissement de l'âge de la majorité. D'autres ont fait observer que la modification proposée à l'article 488 était inutile : dans sa rédaction actuelle, l'article ne fait aucune allusion aux restrictions que le Code Civil (interdiction, conseil judiciaire) ou les lois sur le régime des aliénés apportent à la capacité des personnes.

Votre Commission a décidé de supprimer l'article 2.

Article 3.

Cet article qui introduisait des mesures transitoires en faveur d'arriérés mentaux majeurs est devenu inutile dès le moment où votre Commission a prévu la possibilité d'appliquer la loi à ceux-ci.

Article 4.

Le département de la Justice a proposé d'ajouter au projet un article 4. L'article 1247 du Code judiciaire est complété par un alinéa 2 rédigé comme suit :

« Le tribunal peut également ordonner la mise sous statut de minorité prolongée prévu au chapitre IV du Titre X du Livre Ier du Code Civil. »

Examiné à un moment où votre Commission semblait peu disposée à étendre, à des arriérés mentaux majeurs, le bénéfice de la mise sous statut de minorité prolongée, ce texte a été rejeté.

Réexamen fait de la question après établissement de l'ensemble du texte proposé par votre Commission, celle-ci a confirmé sa première décision.

Il lui paraît impossible qu'un tribunal puisse rejeter comme insuffisamment fondée une demande de mise sous interdiction.

Artikel 487septies. — Zoals hiervoren is gezegd, heeft uw Commissie besloten het eerste lid van het ontwerp te schrappen. Zij ziet geen reden om de gevolgen van de verlengde minderjarigheid te beperken tot de leeftijd van vijftientwintig jaar, als degenen welke in die staat verkeren, allen, normaal gesproken, ongeneeslijk zijn.

Maar als de wet aan een bloedverwant het recht verleent om te vragen dat zijn bloedverwant in staat van verlengde minderjarigheid wordt verklaard, moet zij hem ook het recht toekennen om de opheffing van die maatregel te verzoeken.

Artikel 487octies. — Ingeval de rechtbank ter uitvoering van artikel 487quater beslist dat de voogdij openvalt tijdens het leven van de ouders, volgt deze voogdij de algemene regels van de voogdij over minderjarigen, behalve wat betreft de benoeming van de voogd en de toeziende voogd, waarover de rechtbank van eerste aanleg bevoegd is.

Artikel 2.

Sommige commissieleden merkten op dat het niet het ogenblik was om in de wet te bevestigen dat de meerderjarigheid is vastgesteld op de volle leeftijd van eenentwintig jaar, als het Parlement zich binnenkort wellicht over de verlaging van die leeftijd zal moeten uitspreken. Anderen zegden dat de voorgestelde wijziging van artikel 488 overbodig was : zoals het thans luidt maakt dat artikel geen gewag van de beperkingen die het Burgerlijk Wetboek (onbekwaamverklaring, gerechtelijk raadsman) of de wetten op de regeling voor de krankzinnigen aan de bekwaamheid van de personen stelt.

Uw Commissie heeft besloten artikel 2 te doen vervallen.

Artikel 3.

Dit artikel voorzag in overgangsmaatregelen voor meerderjarige geestelijk achterlijken, maar het is overbodig geworden nadat uw Commissie het mogelijk heeft gemaakt de wet ook op meerderjarigen toe te passen.

Artikel 4.

Het departement van Justitie stelde voor aan het ontwerp een artikel 4 toe te voegen, ten einde artikel 1247 van het Gerechtelijk Wetboek aan te vullen met een tweede lid, luidende :

« De rechtbank kan hem eveneens in staat van verlengde minderjarigheid verklaren, zoals bepaald is in Boek I, Titel X, Hoofdstuk IV van het Burgerlijk Wetboek. »

Dit voorstel werd onderzocht toen uw Commissie weinig geneigd scheen te zijn om ook meerderjarige geestelijk achterlijken in staat van verlengde minderjarigheid te laten verklaren; het werd verworpen.

Uw Commissie heeft de zaak opnieuw onderzocht nadat zij de tekst als geheel had vastgesteld, doch heeft haar eerste beslissing bevestigd.

Het lijkt haar onmogelijk dat een rechtbank een vordering tot onbekwaamverklaring als onvoldoende gegrond zou kun-

tion et ordonner la mise sous statut de minorité prolongée, alors que les conditions exigées pour cette mesure — l'arriération mentale grave — sont plus sévères que celles qui motivent l'interdiction : état habituel d'imbécillité ou de démence.

Elle croit aussi que le tribunal ne pourrait imposer d'office à des père et mère qui ne le demandent pas, l'obligation d'exercer à nouveau, à l'égard de leur enfant, la puissance paternelle.

Les articles ainsi que le projet amendé ont été adoptés à l'unanimité.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,
J. HAMBYE.

Le Président,
M.-A. PIERSON.

*
**

TEXTE PROPOSE PAR LA COMMISSION.

ARTICLE UNIQUE.

Le titre X du Livre premier du Code Civil est complété par un chapitre IV, libellé comme suit :

CHAPITRE IV.

De la minorité prolongée.

Article 487bis. — Le mineur dont il est établi qu'en raison de son arriération mentale grave, il est et paraît devoir rester incapable de gouverner sa personne et d'administrer ses biens, peut être placé sous statut de minorité prolongée.

Par arriération mentale grave, il faut entendre un état de déficience mental congénital ou ayant débuté au cours de la petite enfance, caractérisé par un manque de développement de l'ensemble des facultés intellectuelles, affectives et volitives.

La même mesure peut être prise à l'égard d'un majeur dont il est établi qu'il se trouvait durant sa minorité dans les conditions prévues aux alinéas précédents.

Celui qui se trouve sous statut de minorité prolongée est, quant à sa personne et à ses biens, assimilé à un mineur de moins de quinze ans.

Article 487ter. — La demande de mise sous statut de minorité prolongée d'un mineur est introduite devant le tribunal de première instance de son domicile ou de sa résidence par requête signée des père et mère ou de l'un d'eux, du tuteur ou, à défaut d'initiative de ceux-ci, par le procureur du Roi.

nen verwerpen en verlengde minderjarigheid gelasten, terwijl voor het nemen van deze maatregel strengere eisen worden gesteld : ernstige geestelijke achterlijkheid, dan voor de onbekwaamverklaring : aanhoudende staat van onnozelheid of krankzinnigheid.

Zij gelooft dat de rechtbank aan ouders die het niet vragen, ook niet de verplichting kan opleggen om opnieuw het ouderlijk gezag uit te oefenen over hun kind.

De artikelen alsmede het geamendeerde ontwerp in zijn geheel zijn aangenomen met algemene stemmen.

Dit verslag is goedgekeurd met algemene stemmen.

De Verslaggever,
J. HAMBYE.

De Voorzitter,
M.-A. PIERSON.

*
**

TEKST VOORGESTELD DOOR DE COMMISSIE.

ENIG ARTIKEL.

Boek I, Titel X, van het burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met een Hoofdstuk IV, luidende :

HOOFDSTUK IV.

Verlengde minderjarigheid.

Artikel 487bis. — Een minderjarige van wie gebleken is dat hij wegens ernstige geestelijke achterlijkheid ongeschikt is en schijnt te zullen blijven om zichzelf te leiden en zijn goederen te beheren, kan in staat van verlengde minderjarigheid worden verklaard.

Onder ernstige geestelijke achterlijkheid moet worden verstaan een staat van geestelijke onvolwaardigheid, aangeboren of begonnen tijdens de vroege kinderjaren, en gekenmerkt door een uitgebleven ontwikkeling van de gezamenlijke vermogens van verstand, gevoel en wil.

Een zelfde maatregel kan worden genomen ten aanzien van een meerderjarige van wie is gebleken dat hij tijdens zijn minderjarigheid verkeerde in omstandigheden als omschreven in voorgaande leden.

Hij die in staat van verlengde minderjarigheid is verklaard, wordt ten aanzien van zijn persoon en zijn goederen gelijkgesteld met een minderjarige beneden de vijftien jaar.

Artikel 487ter. — Voor een minderjarige wordt de staat van verlengde minderjarigheid bij de rechtbank van eerste aanleg van zijn woon- of verblijfplaats aangevraagd bij een verzoekschrift ondertekend door de ouders of een van hen, door de voogd of, wanneer dezen het initiatief daartoe niet nemen, door de procureur des Konings.

La demande de mise sous statut de minorité prolongée d'un majeur est introduite devant le tribunal de première instance de son domicile ou de sa résidence, par requête signée par tout parent, par le tuteur du majeur interdit ou par le procureur du Roi.

A la requête est joint un certificat médical n'ayant pas plus de quinze jours et décrivant la déficience mentale.

Article 487quater. — Du vivant des père et mère, la personne mise sous statut de minorité prolongée reste soumise à la puissance paternelle de ceux-ci. Toutefois, dans l'intérêt de la personne mise sous statut de minorité prolongée, le tribunal de première instance peut ordonner, sur requête des père et mère ou de l'un d'eux ou sur les réquisitions du procureur du Roi, que la puissance paternelle sera remplacée par la tutelle.

Le tuteur et le subrogé tuteur sont désignés par le tribunal en tenant éventuellement compte d'une proposition conjointe des père et mère.

La tutelle ne peut être déferée à une personne attachée à l'établissement où l'arriéré mental se trouve hébergé.

Article 487quinquies. — Après convocation, sous pli judiciaire par le greffier, le tribunal entend, en chambre du conseil, en présence du procureur du Roi, le père, la mère ou le tuteur, le cas échéant tout autre parent demandeur, éventuellement assistés d'avocat, ainsi que la personne que la requête concerne.

Celle-ci est toujours assistée d'un avocat désigné, s'il échet, par le bâtonnier ou par le bureau de consultation et de défense. Si elle ne peut se déplacer, elle sera entendue en sa demeure, après un avertissement donné, sous pli judiciaire, par le greffier.

Il est dressé de leur audition, un procès-verbal signé par le juge et le greffier.

Sur les conclusions du procureur du Roi, le tribunal ordonne toute mesure d'enquête qu'il juge utile.

Le tribunal statue en audience publique.

La décision a effet depuis le prononcé du jugement; l'appel est ouvert à toutes les personnes citées à l'alinéa premier; il n'est pas suspensif.

Article 487sexies. — Les décisions mettant une personne sous régime de minorité prolongée, ordonnant que la puissance paternelle sera remplacée par la tutelle ou désignant un nouveau tuteur, sont portées par le greffier à la connaissance du Ministre de la Justice et du bourgmestre de la commune dans les registres de population de laquelle la personne intéressée est inscrite.

Il en est de même des arrêts des cours d'appel réformant les jugements pris en ces matières par les tribunaux de première instance.

Ces décisions sont mentionnées dans les registres de population avec indication, le cas échéant, du nom et de la résidence du tuteur.

Voor een meerderjarige wordt de staat van verlengde minderjarigheid bij de rechtbank van eerste aanleg van zijn woon- of verblijfplaats aangevraagd bij een verzoekschrift ondertekend door enig bloedverwant, door de voogd van de onbekwaamverklaarde meerderjarige of door de procureur des Konings.

Bij het verzoekschrift wordt een geneeskundig attest van niet meer dan vijftien dagen oud gevoegd, dat de geestelijke onvolwaardigheid beschrijft.

Artikel 487quater. — Zolang de ouders in leven zijn, blijft degene die in de staat van verlengde minderjarigheid verkeert, onderworpen aan hun ouderlijke macht. Evenwel kan de rechtbank van eerste aanleg in het belang van degene die in de staat van verlengde minderjarigheid verkeert, op verzoek van de ouders of een van hen, dan wel op vordering van de procureur des Konings, gelasten dat de ouderlijke macht wordt vervangen door de voogdij.

De voogd en de toeziende voogd worden door de rechtbank benoemd, eventueel met inachtneming van een gezamenlijk voorstel van de ouders.

De voogdij kan niet worden opgedragen aan iemand die verbonden is aan de inrichting waar de geestelijk achterlijke is opgenomen.

Artikel 487quinquies. — Na hun oproeping bij gerechtsbrief door de griffier, hoort de rechtbank in raadkamer, in het bijzijn van de procureur des Konings, de vader, de moeder of de voogd, in voorkomend geval een andere verzoevende bloedverwant, eventueel bijgestaan door een advocaat, alsmede de persoon wie het verzoek betreft.

Deze wordt steeds bijgestaan door een advocaat die zo nodig wordt aangewezen door de stafhouder of door het bureau van consultatie en verdediging. Kan die persoon zich niet verplaatsen, dan wordt hij te zijnen huize gehoord, na bericht bij gerechtsbrief van de griffier.

Van het gehoor wordt een proces-verbaal opgemaakt dat door de rechter en de griffier wordt ondertekend.

Op de conclusie van de procureur des Konings beveelt de rechtbank iedere onderzoeksmaatregel die zij nuttig oordeelt.

De rechtbank doet uitspraak in openbare terechtzitting.

De beslissing heeft gevolg vanaf de uitspraak van het vonnis; hoger beroep staat open voor al degenen die in het eerste lid zijn genoemd; het heeft geen schorsende kracht.

Artikel 487sexies. — De beslissingen waarbij iemand in staat van verlengde minderjarigheid wordt verklaard, waarbij gelast wordt de ouderlijke macht te vervangen door de voogdij of waarbij een nieuwe voogd wordt benoemd, worden door de griffier ter kennis gebracht van de Minister van Justitie en van de burgemeester van de gemeente in welke bevolkingsregisters de betrokkene ingeschreven is.

Dit geldt eveneens voor de arresten van de hoven van beroep die de desbetreffende beslissingen van de rechtbanken van eerste aanleg tenietdoen.

Deze beslissingen worden in bevolkingsregisters aangekend, in voorkomend geval onder vermelding van de naam en de verblijfplaats van de voogd.

Mention de la mise sous statut de minorité prolongée est portée sur la carte d'identité de la personne pour laquelle la mesure est prise.

Article 487septies. — La mainlevée de la mesure de mise sous statut de minorité prolongée peut à tout moment être demandée par la personne qui a fait l'objet de la mesure, ses père ou mère, son tuteur, tout autre parent ou par le procureur du Roi. La demande de mainlevée est instruite et jugée conformément aux dispositions de l'article 487quinquies.

La publicité de la décision de mainlevée est réalisée de la manière prévue à l'article 487sexies.

Article 487octies. — Sauf dérogations prévues au présent chapitre, les dispositions relatives à la tutelle des mineurs s'appliquent à la tutelle visée à l'article 487quater.

De vermelding dat hij in staat van verlengde minderjarigheid is verklaard, wordt aangebracht op de identiteitskaart van de persoon voor wie de maatregel genomen is.

Artikel 487septies. — De opheffing van de staat van verlengde minderjarigheid kan te allen tijde worden gevraagd door degene ten aanzien van wie de maatregel is genomen, zijn vader of moeder, zijn voogd, enige andere bloedverwant of de procureur des Konings. Het verzoek tot opheffing wordt behandeld en berecht overeenkomstig artikel 487quinquies.

De openbaarmaking van de opheffingsbeslissing geschiedt zoals bepaald is in artikel 487sexies.

Artikel 487octies. — Behoudens de in dit hoofdstuk bepaalde afwijkingen, vinden de bepalingen betreffende de voogdij over minderjarigen mede toepassing op de voogdij bedoeld in artikel 487quater.